

שם המחקר : ליצנים טיפוליים בגנים של ילדים עם מש"ה

שנה: 2019

מס' קטלוגי : 890-68-2018

שמות החוקרים: ד"ר רינת פינגר-שאל ופרופ' עתי ציטרון

רשות המחקר: ביה"ס לטיפול באמצעות אומנויות והחוג לתאטרון, אוניברסיטת חיפה.

תקציר המחקר:

מחקר זה נעשה בסיוע קרן שלם.

מחקרים מהשנים האחרונות מבססים את ההוכחות ליעילותה של ליצנות רפואית כמקצוע פרא-רפואי. בהתבסס על תוצאות חיוביות של מחקר גישוש, בדק המחקר הנוכחי את האפשרות להרחיב את שדה הפעולה של הליצנים אל מחוץ לבית החולים, למוסד של החינוך המיוחד. השערת המחקר הייתה שליצנים רפואיים (מעטה, ליצנים טיפוליים) עשויים לשפר את היכולות המשחקיות של ילדים עם מש"ה ועל-ידי כך לתרום להתפתחותם החברתית-רגשית. שני ליצנים עבדו במשך חצי שנה, פעמיים בשבוע, חצי שעה בכל פעם, עם 47 ילדים באשכול גנים של ילדים עם מש"ה בגילאים 3-7. בקבוצת הביקורת, הם פעלו חצי שעה, פעם אחת בשבוע, במשך שלושה חודשים בלבד. כל ההתערבויות הליצניות תועדו ע"י שתי מצלמות וידאו. הסרטונים נבדקו וקודדו, תוך שימוש במבחן לניתוח משחקיות (Test of Playfulness - ToP; Bundy, 2010) ככלי תצפית. בנוסף, הליצנים דיווחו בכתב בשאלון מובנה על כל יום פעילות, וגם רואיינו בתום תקופת המחקר. מידע נוסף נאסף מראיונות עם הגננות והורים - לפני תחילת המחקר, במהלכו, ובסופו - כדי להעריך אם ניכרו שינויים בהתנהגות הילד, ואת ההשפעה האפשרית של הליצנים על הצוות המלווה. כל אלה העלו, שהתרומה החיובית של עבודת הליצנים ניכרה בכל המדדים ואצל כל הילדים, אולם לא נמצאו הבדלים משמעותיים בין השיפור בקבוצת המחקר לשיפור בקבוצת הביקורת. במהלך המחקר התקיימו גם הרצאות, סדנאות ומפגשי שיח עם הגננות, מהם עלה שהשפעתה החיובית של פעילות הליצנים בגנים חרגה לעתים מהמפגשים עצמם וניכרה גם ללא נוכחותם בגנים, הן בהתנהגות הילדים, והן בכלים המשחקיים שרכשו הגננות והסייעות. התקיימו סדנאות משחק ליצני גם להורים, ונמדד שיפור משמעותי ביכולתם לשחק עם ילדיהם בעקבות השתתפותם בסדנאות.

מילות מפתח: ליצנות רפואית, ליצנות טיפולית, משחק חופשי, גן ילדים בחינוך המיוחד, גננות, הורים, מש"ה

• [לפריט המלא](#)

• [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

• [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)